రాములు చేతిలో ఒక పది రూపాయల నోటువుంచి, ఆ వంద రూపాయలుతీసుకొనివడివడిగాఅడుగులు వేసుకొంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

రాములు పది రూపాయల నోటును అనందంగా జేబులో పెట్టుకున్నాడు.

సినిమా వదిలిపెట్టారు.

రాములు రిక్షాదగ్గరకు వచ్చాడు అంతకుముందు ఎక్కి నాయన రిక్షా దగ్గర నిల్చుని, రిక్షా పరీక్షిస్తున్నాడు. రాములు అయన దగ్గర కెళ్ళాడు.

"ఒరేయ్, నా వందరూపాయలు పోయినాయి, నీవేమన్నా తీశావా?" అంటూ రాములు జేబులో చెయ్యి పెట్టాడు. పది రూపాయల నోటు తగిలింది చేతికి. రిక్షావాడి మీద అనుమానం వచ్చింది ఆయనకు. పెద్దగా కేకలు వెయ్యటం మొదలు పెట్టాడు.

"ఒరేయ్ నువ్వే కాజేశావ్ ... మిగతా డబ్బులేవి? ... చెప్పు."

రాములుకు భయం పుట్టింది. ఆయన్ని విదుల్చుకొని అక్కడ్నుంచి పరుగెత్తాడు

"దొంగ ... దొంగ ...పట్టుకోండి!" అంటూ వెంటబడ్డాడు పెద్దమనిషి.

జరుగుతున్న సంఘటనను చూస్తూ "అద్దెరిక్షా" మౌనంగా నిలబడిపోయింది.

***

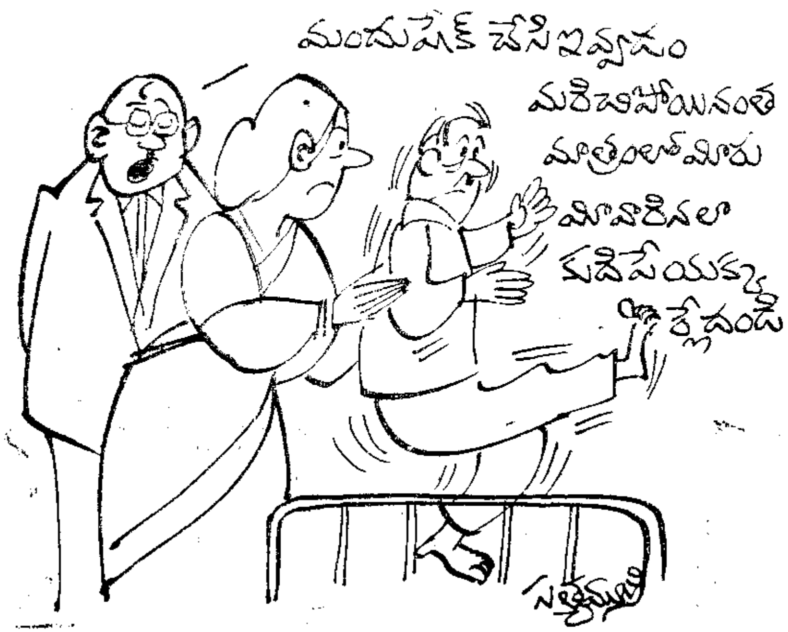

పరివర్తన

బాలగంగాధర తిలక్

థియేటర్ అంతా జనంతో నిండి ఉంది. పావుగంట ఆలస్యంగా మిలిటరీ దుస్తులలో వచ్చిన శంకరానికి బ్యాటరీలైటువేసి చూపిస్తున్నా సరే, సీటు వెతుక్కోడం కష్టమయింది. తడబడుతూ, కాళ్ళు తొక్కుకుంటూ చివరికి సీటులో చతికలపడ్డాడు. ప్రేక్షకులందరూ ఏకాగ్రతతో తెరమీద కథలో నిమగ్నులై ఉన్నారు. బరువుగా విడుస్తున్న వాళ్ళ ఊపిరి చప్పుడు శంకరానికి వింతగా తోచింది. తెరమీద మంచు దట్టంగా కప్పిన పట్టణంలో ఒక భాగం. ఓవర్‌కోట్స్ వేసుకున్న వ్యక్తులు రోడ్డు మీద మంచులో స్పష్టాస్పష్టంగాగోచరిస్తూ నడుస్తున్నారు. ఒక చర్చి కిటికీలోంచి ముసలివాడు నిర్లిప్తంగా మంచునీ మనుష్యుల్నీ పరికిస్తున్నాడు. హఠాత్తుగా పిస్తోలు పేలిన చప్పుడు రోడ్డుమీద ఓ వ్యక్తి "అబ్బా" అంటూ ఒరిగాడు బూట్ కాళ్ళు కలదొక్కుగుంటూన్న చప్పుడు ... శంకరం చేతి మీద ఎవరిదో మెత్తని చేయిపడింది. శంకరం పక్కకి చూశాడు. ఒక యువతి చప్పున చేయి తీసేసుకుని "సారీ" అని తెరవైపు చూస్తూవుంది. హిచ్‌కాక్ పిక్చర్ యొక్క ప్రభావం అనుకున్నాడు శంకరం ఆమె కలవరపాటు చూసి. అతనికి కథ అర్థం కావడం లేదు, ఆలస్యంగా రావడం మూలాన. అయినా శ్రద్ధగా తెరమీదకి చూస్తున్న అతనికి తన ప్రక్కనున్న యువతి తనవైపే చూస్తున్నట్టు అనిపించింది. నిశితంగా వెచ్చగా తనకి ఆ చూపులు తగులుతూన్నట్టు ఉంది శంకరానికి. ఆమెవైపు చూడాలనుకుని కూడా అతను కుతూహలాన్ని అణచుకున్నాడు. ఇంతలో ఆ యువతి ఏడుపును నొక్కిపట్టిన సన్నని ధ్వని – ఆగి ఆగి అతనికి వినపడింది. వింతగా ఆమెవైపు చూశాడు. పరీక్షగా, నిదానంగా చూశాడు. రాజేశ్వరి! శంకరం వొళ్ళూ మనస్సూ ఒక్కసారిగా వేడిగా కంగారుగా అస్తిమితంగా అయిపోయింది. కొంతసేపటికి తమాయించుకొన్నాడు. ఆమె చేతిమీద చెయ్యివేసి "రాజీ" అన్నాడు మెల్లగా.

"బాగున్నావా" అంది రాజేశ్వరి నిట్టూర్చుని, మాటల్నీ నొక్కిపట్టి. శంకరం చేతినుండి ఆమె తన చేతిని మెల్లగా తీసేసుకుంది. ఇద్దరూ

ఓ ఐదు నిమిషాలపాటు నిశ్శబ్దంగా ఉన్నారు. వాళ్ళు తెరవైపు చూస్తున్నారు గాని వారిదృష్టి అటులేదు. థియేటరులో వెదజల్లబడిన చీకటికన్న దళసరైన ఉద్రేకం వారిరువురినీ చుట్టుకుంది.

"నీతో మాట్లాడాలి" అన్నాడు శంకరం గొంతును బాగా తగ్గించి. ఆమె వెడల్పయిన తెల్లని కళ్ళతో అతనికేసి చూసింది.

"బీచికిపోదాం వచ్చెయ్యి" అన్నాడు శంకరం. ఆమె తల ఊపింది. ఇరువురూ లేచి అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ థియేటరు బయటికి వచ్చేశారు. విద్యుద్దీప కాంతిలో ప్రౌఢంగా అందంగా ఆకర్షణీయంగా ఉన్న ఆమె ముఖాన్నీ, అవయవాల్నీ చకితుడైచూస్తూ నిలుచుని పోయాడు శంకరం. రాజేశ్వరి కొంచెం కలవరపడినట్లు "ఏమిటా వాలకం, రాపోదాం" అంది. శంకరం అనుసరించాడు.

ఆమె కారువద్దకు వచ్చింది. లోపల స్టీరింగు దగ్గర కూర్చుంటూ "ఎక్కడికి పోదాం" అంది అతను ఎక్కి కూర్చోగానే.

"డ్రైవర్ లేడా ?"

"పొమ్మన్నాను, సినిమా వదిలే సమయానికి వస్తాడు."

"మరి–"

"ఇక్కడ లేకపోవడం చూసి యింటికి వస్తాడు."

"మీ ఆయన ?"

నవ్విందిరాజేశ్వరి. "ఊళ్ళో లేరు. క్యాంపుకి వెళ్ళారు" ఓ సెకను ఆగి మళ్ళా యిలా అంది "ఉంటేమాత్రం? వారికి నా మీద నమ్మకమే..."

శంకరం నిట్టూర్చాడు. అదే పట్టుదల, అదే వ్యక్తిత్వం, అదే స్వతంత్రం ఈ రాజేశ్వరిలో అనుకున్నాడు. అతనికి జరిగిపోయిన సంఘటనలన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి. రాజేశ్వరీ, తనూ గాఢంగా ప్రేమించుకున్నారు బాల్యంనుండీ. కొనదేరిన ముక్కుతో పెదవి ఎఱ్ఱనివంపులో ఒక పట్టుదలా, వెడల్పాటి కళ్ళల్లో తెలివైన వెలుతురూ, వెన్నెల పాలరాతి శిల్పం మీదపడి జారిపోతున్నట్టుగా అనిపించే అవయవలావణ్యమూ – రాజేశ్వరి అతన్ని స్వప్నంలో స్వగతంలో ఆక్రమించుకుంది. అతని బతుక్కి ఒక అర్థాన్ని ఆవేశాన్ని గమ్యాన్నీ యిచ్చింది. ఇరువురిస్నేహాన్నీ చనువునీ ఎవరూ అడ్డుపెట్టలేదు, తప్పుగా తీసుకోలేదు. వారి కుటుంబాల మధ్య ఉన్న సాన్నిహిత్యమే అటువంటిది. అదే కాదు, వారిరువురూ భార్యాభర్తలౌతారనే అనుకున్నారందరూ. ఆమె ఆనర్సు చదవటానికి దూరం వెళ్ళింది. తాను ఉద్యోగం కోసం ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఆమె సెలవులకి వచ్చినప్పుడల్లా కలసికొనేవాడు. గంటలకి గంటలు కబుర్లు చెప్పుకొనేవారు. సినిమాలకి వెళ్ళేవారు. రాజకీయాల్నిగురించీ సాంఘిక వ్యవస్థల్నిగురించీ విశ్వాసాలగురించీ

చర్చించుకునేవారు. ఆమె తెలివైనది. ఎటువంటి సమస్యనీ ప్రాక్టికల్‌గా ఆలోచించి తూచి నిర్ణయం చేయగల శక్తి ఉందిఆమెకు. ఆమె ఉద్రేకానికి లోనుకాదు. దాన్ని శాసించగలదు. బుద్ధి యొక్క అదుపులో ఆవరణలో ఆమె ఉద్రేకాలు నిలచి ఉంటాయి. అందుకే ఆమె తననీ, తన జీవితాన్నీ, తన భవిష్యత్ కుటుంబాన్నీ అందంగా ప్రయోజనకరంగా సుఖవంతంగా తీర్చి దిద్దగలదని అతను నమ్మాడు.

ఫైనలియరు పరీక్షలువ్రాసి చదువుతో, వయస్సుతో మరింతపొడుగ్గా అందంగా పెరిగిన రాజేశ్వరి తనని ఏకాంతంగా పిలచి, "శంకరం నిన్ను నేను పెళ్ళి చేసికోను." అని చెప్పినపుడు అతను నమ్మలేక పోయాడు. ఆమె ఒక్కొ

క్కలే కారణాలు విశదీకరిస్తూంటే ఒక్కొక్క నిలువులోతులోపలికంటూ అధఃపాతాళానికి అంధకార సముద్రంలోకి అతను మునిగి పోయాడు. అతనికి తన జీవితాన్ని ఎవరో సగానికి నిరయగా చీల్చి రెండుముక్కల్నీ చెరోవెపుకీ విసిరేసినట్టు అనుభవం పొందాడు. చివరికి ఆమె తండ్రి కూడా అన్నాడు "మనం ఎరిగున్న శంకరాన్ని కాదని ఆ నారాయణ రావుని పెళ్ళి చేసుకోవడం అన్యాయం అమ్మా" అని.

ఆమె వినలేదు. నారాయణరావు బాగా డబ్బున్నవాడు. పెద్ద చదువు చదివాడు. పెద్ద ఉద్యోగంలో ఉన్నాడు. వీటితో పాటు మంచి ఆరోగ్యమూ, రూపమూ ఉన్నవాడు. అతనంటే యిష్టపడింది. అతనికి మాట యిచ్చింది. ఇంతగొప్ప అవకాశాన్ని జారవిడచుకోవడం – ఒక బాల్య చాపల్యాన్ని నమ్మి, ప్రేమ అనే పదంపన్నిన యింద్రజాలంలో చిక్కుకుని–వారి తెలివి తక్కువ. మానవుడికి బుద్ధి, హేతువు వున్నందుకు ఉపయోగం ఏమిటీ? ఇదీ ఆమె వాదం.

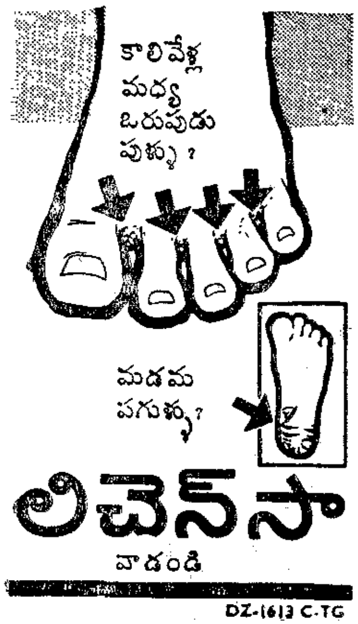

తండ్రికి ఆమె పట్టుదల తెలుసును "నీ యిష్టం తల్లీ. నీసుఖమే నాకు కావల్సినది" అన్నాడు. తాను ఆ సాయంత్రం తోటలో మునిమాపు వేళ కలుసుకున్నాడు. చీకటి తన మనసులోని దిగులులా వ్యాపిస్తుంటే, గాలి చెట్ల ఆకులలో ఏడుస్తూంటే ఆమెతో అన్నాడు "నువ్వు లేని బ్రతుకు ఊహించుకోలేను రాజీ! బతకలేను. నాగుండె పగిలి పోతుంది రాజీ."

"ఇది బలం లేని వాళ్ళ మాటలు. ధైర్యం స్థయిర్యం లేని వాడవు నన్ను పెళ్ళి చేసుకొని ఏం నిర్వాకం చెయ్యగలవు శంకరం? జీవితాన్ని, జీవితంలో కలిగే సంఘటనలనీ ఎదుర్కోలేని వీరికి శనం నాకసహ్యమని తెలుసుగా! నువ్వంటే నాకున్న అభిమానమూ యిష్టమూ కూడా యిటువంటి మాటలతో తుడిచి వెయ్యకు" అంది రాజేశ్వరి.

ఆమె పెళ్ళికాకముందే తాను మిలటరీలో చేరాడు. మళ్ళీ యిన్నేళ్ళకి కలుసుకున్నాడు. శంకరానికి కారుదిగి రాజేశ్వరితో బీచ్‌వొడ్డున

కూర్చోడం కూడా ఎరుగడు యీ ఆలోచనలతో. అతను ఎంతో బలవంతాన తన హృదయంలోని ఉద్రేకాల్ని అణచుకుంటున్నాడు. అక్కడక్కడ జనం జంటలుగా గుంపులుగా బీచ్ వొడ్డంతా ఉన్నారు. దశమినాటి వెన్నెలపడి సముద్రం అలలతో నురుగులతో గంభీరంగా మనోహరంగా ఉంది.

"నువ్వు సుఖంగా ఉన్నావా రాజీ" అన్నాడు శంకరం.

"ఆఁ! నన్ను చూస్తే తెలియటం లేదూ" అని నవ్వింది రాజేశ్వరి.

"మరి థియేటరులో నన్ను చూసి ఏడ్చావెందుకూ! నువ్వు ఏడ్చినట్టు నాకు తెలుసును"

"అవును. నిన్ను చూడగానే ఏదో బాధ కలిగింది. నావల్ల నువ్విలాగ అయిపోయావు కదా అని బాధ" ఆమె గొంతు మృదువుగా జాలిగా వుంది.

"అంతేనా రాజీ! ఒట్టిబాధేనా?" అతను ఖంగారుగా అడిగాడు.

"కాదు శంకరం. నువ్వంటే నాకు అభిమానమూ ఉంది. నిన్నెప్పుడు మర్చిపోలేదు..."

శంకరం హృదయం ఆనందంతో నిండిపోయింది. ఆమె చేయి పట్టుకుని "రాజీ నన్ను ప్రేమిస్తున్నావా?

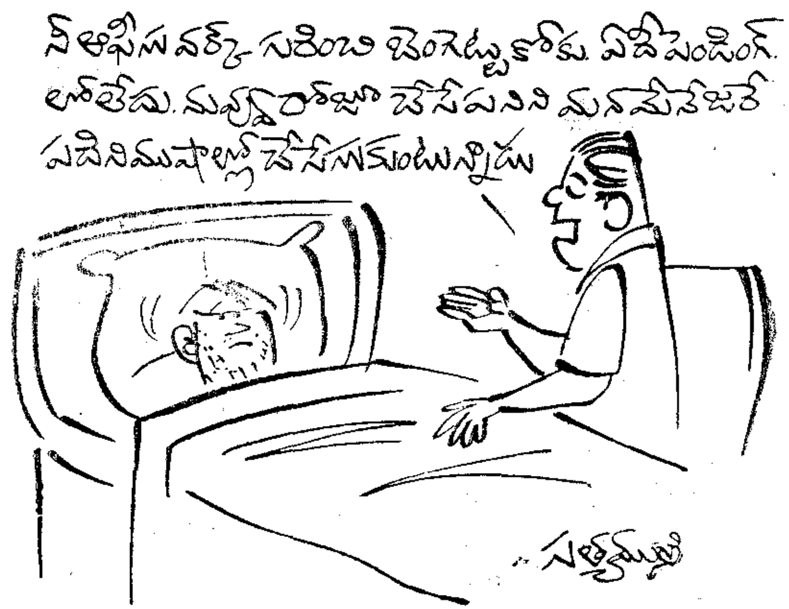

మరి నీ భర్త...' అంటూంటే ఆమె నవ్వి యిలా అంది 'ఇలా తొందరగా నిర్ణయాలకి వచ్చేస్తావు నువ్వు శంకరం! నా భర్తని కోరి పెళ్ళి చేసుకున్నాను. సుఖపడ్డాను, అన్ని విధాలా.'

శంకరం తెల్లబోయాడు. తన నిర్ణయం తప్పనీ, తాను సుఖపడడం లేదనీ తన వొళ్ళో ఆమె తలదూర్చి ఏడవాలని అతని రొమాంటిక్ ఉద్దేశం. కాని నిశ్చలంగా అందంగా నిండుగా ఉన్న ఈ రాజేశ్వరి తన మీద స్నేహభావాన్నీ జాలినీ మాత్రమే ప్రదర్శిస్తోంది.

ఇరువురూ కొంతసేపు మౌనంగా కూర్చున్నారు. రాజేశ్వరి దీనంగా వున్న శంకరాన్ని చూసి మళ్ళీ జాలిగా అంది. 'నువ్వు పెళ్ళి చేసుకోలేదు కదూ?'

'లేదు.'

'చేసుకోవా శంకరం?'

'ఉహుఁ'

వెన్నెల వెలుగులో శంకరం కళ్ళు తడితడిగా ఉండడం ఆమె చూసింది. 'ఎవరిమీద నీకోపం శంకరం? వెర్రి నాడివిగాని, నువ్వు పెళ్ళిచేసుకొంటే నీ జీవితం మారిపోతుంది. నీకు ఒక గమ్యం ఏర్పడుతుంది. నామాట వినవా?' అంది బతిమాలుతూన్న గొంతుతో.

'నీ బొమ్మ ఈ మనసులోంచి చెరగిపోదు రాజీ. అంతవరకు పెళ్ళాడలేను' అన్నాడతను బరువుగా గాద్గదికంగా.

రాజేశ్వరి తలతిప్పుకుంది. ఇసుకలో చూపుడువేలుతో వలయాలు గీస్తోంది. ఆమె కన్నులలో క్రమ్మిన నీరు శంకరం చూడకూడదని ఆమె ప్రయత్నం. కొంతసేపటికి తేరుకొని వెన్నెలలాగ నవ్వి 'సరే, నీ మిలిటరీ కబుర్లు చెప్పు. ఇప్పుడు నువ్వు బ్రిగేడియర్‌వా? జనరల్‌వా?' అంది.

'మేజర్ని.'

శంకరం తన అనుభవాలు చెప్పసాగాడు. ఆమె శ్రద్ధగా వింది. బీచ్‌లో జనం బాగా పల్చబడ్డారు. సముద్రపు అలలు యిందాకటికన్న కోపంగా బలంగా వొడ్డుకు తగిలి విరుగుతున్నాయి. ఆమె లేచి 'ఇక పోదామా' అంది.

శంకరం ఆమెను అనుసరించాడు.

కారు నడుపుతున్న రాజేశ్వరి రేగిన ముంగురుల్నీ అవయవాల వయ్యారాన్నీ ఎర్రని పెదవుల్లోని తియ్యని పట్టుదలనీ చూస్తూ కూర్చున్నాడు శంకరం. అతనిలో ఏదో కోరిక బలవత్తరమై నరనరాలలోనూ వెచ్చగా పదునుగా వ్యాపించింది.

'ఇదే నా హొటలు. ఇక్కడాపు రాజీ' అన్నాడు శంకరం. రాజేశ్వరి కారు ఆపింది.

'ఒకసారి నా రూమ్‌కి రారాదూ. ఓ నిమిషం కూర్చుని వెళుదువుగాని' అన్నాడు శంకరం.

'ఆలస్యమై పోయింది.'

'భయమా రాజీ' అన్నాడు శంకరం.

'నువ్వంటేనా? నీ దగ్గరా నాకు భయం?' అంది రాజేశ్వరి నవ్వి.

'అయితే ఓసారి వచ్చివెళ్ళు.'

రాజేశ్వరి కారుదిగి అతని వెనకాలే వెళ్ళింది. రూంలో ఆమెని సోఫాలో కూర్చోపెట్టి 'ఇప్పుడు నువ్వు నా అతిథివి. ఏదైనా తీసుకోవూ' అన్నాడు.

'ఇప్పుడేమీ వద్దు. అరె! టేబిలు మీద అది నా ఫొటోయే!'

'అవును నిన్ను నిత్యం చూస్తూ ఉండాలి రాజీ' శంకరం నవ్వాడు 'నేఫా యుద్ధంలో బ్రతికి తిరిగి వస్తానని అనుకోలేదు. అప్పుడుకూడా నీ ఫొటో నా జేబులోనే ఉంది' అన్నాడు.

రాజేశ్వరి ఆ ఫొటోని పరీక్షగా చూసి 'ఎంత చిన్నదాన్నో అప్పుడు. ఎనిమిదేళ్ళు జరిగిపోయాయి' అని నిట్టూర్చింది.

అల్మారాలోంచి బ్రాందీ తీసి టేబిలుమీద పెట్టి 'ఎనిమిదేళ్ళు నాకు ఎనిమిది యుగాలు. నీకు క్షణంలో జరిగిపోయినట్టు ఉంది. అయినా రాజీ నువ్వు మరింత అందంగా — మరింత పరువంగా ఉన్నావు. ఇప్పుడు నీ వయస్సెంత రాజీ?'

రాజేశ్వరి నవ్వి 'యిరవై ఎనిమిది' అంది.

'కొంచెం మందు వేసుకోనియ్యి రాజీ. అలవాటయి పోయింది. అయినా ఎప్పుడూ మోతాదుగానే ఉంటాను.' అంటూ కళ్ళు చిట్లించి ఆమె కేసి నవ్వుతూ చూసి బ్రాందీ గ్లాసులో పోసుకుని తాగాడు.

'మిలిటరీ దుస్తులలో ఉన్న నీ ఫొటో ఒకటి నాకివ్వు శంకరం' అందామె.

'ఒకటేమిటి నీకు కావల్సినవి తీసుకో.' అని ఆల్బం ఆమె ముందు పడేశాడు.

ఆమె ఒక ఫొటో ఏరి తీసుకుని లేచి నుంచుని 'ఇంక వెళ్ళివస్తాను శంకరం' అంది. అతను మాట్లాడలేదు. తదేకంగా ఆమెను చూస్తున్నాడు. ఆమె కొంచెం యిబ్బందిగా కదలింది. 'ఏమిటా చూడడం?' అంది విసుగ్గా.

శంకరం ఆమె దగ్గరకు వచ్చి రెండు చేతులూ చప్పున పట్టుకున్నాడు. 'రాజీ. ఈ రాత్రికి యిక్కడ ఉండిపో ఒకసారి పూర్తిగా నువ్వు నాదానివి కావాలి. ఇంక జీవితంలో ఏమీ కోరను. ఇంక నీకు కనిపించను. ఈ ఒక్క కోరిక తీర్చు రాజీ. ఈ తృప్తితో, యీ స్మృతితో యింక చనిపోయినా ఫరవాలేదు. అదేం రాజీ అలా చూస్తావు. ఇది తప్పుగా భావిస్తున్నావా! నాకోసం, గుండెలో యింత పెద్ద ఎడారిని దాచుకొన్న నాకోసం — ఒక్కసారి, ఒక్కసారి...' ఉద్రేకంతో ఎరుపెక్కిన మొహంతో అతనింక మాట్లాడలేక పోయాడు.

దంపతులకు ఎంతమంది పిల్లలు వుండాలి?

అందరమూ సుఖ సంతోషాలతో హాయిగా జీవితం గడపాలనీ, చిక్కులూ, సమస్యలూ వుండకూడదనీ అనుకొంటాం. సుఖదాయకమైన కుటుంబంలో ఎంతమంది పిల్లలు వుండాలి? నేడు, నూటికి 70 మంది దంపతులు తమకు ముగ్గురికంటే యెక్కువ పిల్లలు అక్కరలేదని అనుకొంటున్నారు.* తల్లిదండ్రులు అనుకొన్నదానికంటే యెక్కువమంది పిల్లలను [illegible] కనే రోజులు గతించాయి! కుటుంబాన్ని 'పరిమితం' చేసుకోవడానికి అనేక పద్ధతులు వాడుకలో వున్నాయి.

*బొంబాయి, మైసూరు, ఉత్తరప్రదేశ్, ఢిల్లీ, బెంగాలులలో జనాభా సమస్యల పరిశీలన.

[illegible]

▼ కుటుంబ సంక్షేమ నియంత్రణ కేంద్రాన్ని [illegible]

[illegible]

ఆమె మెల్లగా చేతులు విడిపించుకొని "శంకరం నాకిష్టం లేదు" అంది నిశ్చయంగా.

అతనింకా ప్రాధేయ పడుతూ "రాజీ రాజీ ఒక్కసారి ... ..." అన్నాడు.

రాజేశ్వరి అతన్ని సోఫాలో కూర్చోపెట్టింది. మృదువుగా లాలనగా అంది "పిచ్చివాడవయి పోతున్నావు శంకరం. నువ్వడిగేది ఎంత అసహజమో ఎంత అసంభవమో నీకు తెలియడం లేదు. నువ్వు పెళ్ళి చేసుకోవాలి. తప్పదు శంకరం! నామాట విను"

శంకరం తల వాల్చుకుని కూర్చున్నాడు. అతని కన్నులలో నీరు చిమ్మింది.

రాజేశ్వరి "నేను వెళ్ళి వస్తాను శంకరం! నువ్వు స్తిమితంగా ఆలోచించుకో" అంటూ అతని జుట్టు నిమిరి గదిలోంచి వెళ్ళిపోయింది. శంకరం మరికాస్త బ్రాందీ పోసుకొని ఒక గుక్కలో తాగి గిర్రున తిరిగే పంకా వైపు చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

సివిలియన్ డ్రస్సులో ఉత్సాహంగా వచ్చిన శంకరాన్ని నవ్వుతూ ఆహ్వానించింది రాజేశ్వరి. ఆమె చాలా అందంగా అలంకరించుకుంది. ఇటూ అటూ అందంగా పెరిగిన గార్డెన్ చూస్తూ యీలవేస్తూ వచ్చాడు శంకరం ఆమె వొంటి మీద నుండి సుతారపు అత్తరు సువాసన అతన్ని సోకి గిలిగింత పెట్టింది. వరండాలో విద్యుద్దీపకాంతిలో నిలిచి ఉన్న ఆమె లావణ్యాన్ని అందాన్ని

---

* ఒక హిందీవాడు తెలుగుసినిమాకి వచ్చాడు. బోరు మహాజోరుగా ఉంది. విసుగ్గా మాటి మాటికి రిస్టువాచీవంక చూసుకుంటున్నాడు. పక్కనేకూర్చున్న పల్లెటూరిబాపతు "మాయదారిగడియారం. అంతట్లోకి ఓరు పట్టుకుపోతారయ్యా" అన్నాడు.

* ఒకాయన్ని పెళ్ళాం గట్టిగా కొట్టింది. "నిజంగా కొట్టావా, వేళాకోళమా?" అనడిగాడు.

"నిజంగానే. ఏం చేస్తారు?"

"అయితే ఫరవాలేదు. నా దగ్గిర వేళా కోళాలు పనికిరావు" అన్నాడు.

వింతగా వెర్రిగా చూస్తూ "రాజీ" అని చేతులు చాచాడు.

"ఊష్ – నౌకర్లింకా వెళ్ళలేదు" అందామె సిగ్గుగా.

ఇద్దరూ డ్రాయింగ్ రూమ్‌లో కూర్చున్నారు. రాజేశ్వరి మౌనంగా తలవాల్చి కూర్చుంది. శంకరం మెల్లగా 'రాజీ. నువ్విలాగ అనుగ్రహిస్తావని అనుకోలేదు నీ చీటీ చూసి నప్పట్నుంచీ ఎప్పుడు చీకటి పడుతుందా అని చూస్తూ ఉన్నాను" అన్నాడు.

రాజేశ్వరి జవాబుగా నవ్వింది.

శంకరం నలువైపులా దృష్టి సారించి "చాలా పెద్దయిల్లే! ఈ ఫర్నిచర్ చాలా బాగుంది." అన్నాడు

ఆ వేళలో గృహిణీత్వపు గర్వం కళ్ళల్లో మెరిసింది, "బొంబాయిలో కొన్నాం. ఆయనా నేనూ కలిసి ఎన్నిక చేశాం" అంది.

"మీ గార్డెన్ కూడా మనోహరంగా ఉంది రాజీ అంతా నీ కృషి ఫలితమే అనుకుంటాను" అన్నాడు శంకరం.

"ఒక్క నాకే కాదు. ఆయనకీ గార్డెనింగంటే ప్రాణం. ఇద్దరం కలిసి ఏ మొక్క ఎక్కడ నాటాలో, ఎక్కడ ఎలా వుండాలో వివరంగా ఆలోచించి ప్రణాళిక వేశాం. ఆయన గోతులు తవ్వడం, నేను మొక్కలు నాటడం. నేను బోదెలు చెయ్యడమూ ఆయన నీరుతోడటమూ–తోటమాలికి ఊరికే జీతం యిస్తున్నాం".

శంకరం సిగరెట్టు అంటించి గోడల మీద ఫొటోలు చూస్తున్నాడు. రాజేశ్వరి పక్కనే నిలబడి చెబుతోంది.

"ఇది మా పెళ్ళి నాటి ఫొటో. ఇది హనీమూన్‌కి కాశ్మీరు వెళ్ళినప్పుడు. ఈ బొమ్మలన్నీ అవే! కాశ్మీరు ఎంతలవ్లీగా ఉంటుందని... ఇంకా ఆల్బమ్‌లో చాలా బొమ్మలున్నాయి. ఇది ఆయనకి జనరల్ మానేజరుగా ప్రమోషన్ వచ్చినప్పుడు తీసిన ఫొటో–నాకూ ఓ పూలదండ వేశారు లే–"

శంకరం మరొక ఫొటోని చూసి "ఇది–ఈ ఎన్‌లార్జిమెంటు ఎవరిది?" అన్నాడు.

"మాబాబుది ఏడాది పిల్లవాడిది. ఎన్‌లార్జి చేయించాం"

శంకరం ఆశ్చర్యంగా "రాజీ, నీకు పిల్లలున్నారా"? అన్నాడు.

"భలేవాడివి. పెళ్ళయాక పిల్లలు పుట్టరే? " అంది రాజేశ్వరి.

"ఎంతమంది?"

"ఒక్కడే–"

"అందుకే యింకా నీ వొళ్ళు..." ఆమె కేసి చూస్తూ ఆగిపోయాడు శంకరం. ఆమె ఫక్కున నవ్వి "సరే, యింక భోజనం చేద్దామా?" అంది.

"భోజనానికి తొందరేవిటి. ఏదినీ యిల్లంతా చూపించు రాజీ" అన్నాడు శంకరం కుతూహలంగా.

ఆమె ఒక్కొక్క గదీ చూపించింది, భర్త లైబ్రరీ గది, ఆమె గదీ, వంట గదీ అన్నీ చూపి అతన్ని మేడ మీదకు తీసుకు వెళ్ళింది. "ఈ బాల్కనీ అంటే వారికెంతో యిష్టం అలసి పోయి వచ్చినప్పుడు యిక్కడే కూర్చుని ఆకాశాన్నీ నక్షత్రాల్నీ చూస్తూ విశ్రాంతి తీసుకుంటారు. అప్పుడు నేను వీణమీద రెండు మూడు పాటలైనా వినిపించి తీరాలి" అంది రాజేశ్వరి.

సగం అల్లిన ఉలుస్వెట్టర్ని చూపించి శంకరం అన్నాడు "నీకు అల్లిక పని బాగా వచ్చునా రాజీ" అన్నాడు.

"ఏదో కొంచెం. కాలక్షేపం ఎలాగ

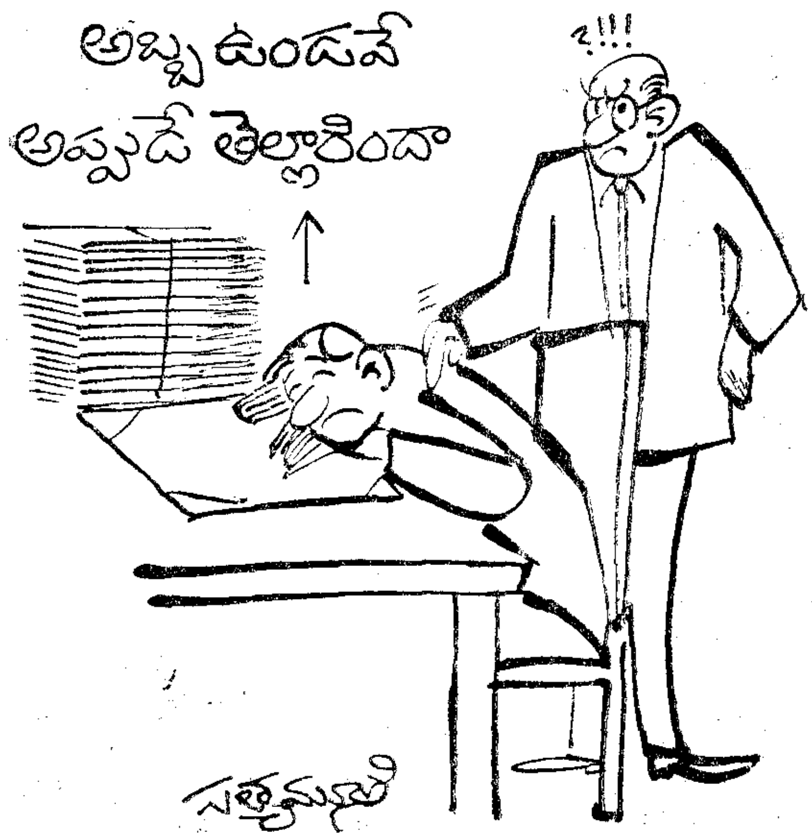

చెప్పు, ఆయనకి స్వెట్టర్లూ మఫ్లర్లూ ఆ బ్బాయికి మేజోళ్లూ అల్లుతూంటాను."

"నీభర్త ఎప్పుడు వస్తాడు రాజీ?"

"నాలుగైదు రోజుల్లో..." ఆమె ఆలోచనగా నిలబడిపోయింది.

"ఏమిటాలోచిస్తున్నావు?" అన్నాడు శంకరం.

"ఈ వేళ ఆయన దగ్గర్నుండి ఉత్తరం రావాలి. రాలేదేమో అని!" "అందుకు పెద్ద కారణం ఏముంటుంది రాజీ. పని తొందరలో రాయకపోవచ్చును." అన్నాడు శంకరం,

"అదికాదు శంకరం. రోజు విడిచి రోజు వారు ఉత్తరం రాయకపోతే నాకు తోచదని వారికి తెలుసును" అంటూ సన్నగా నవ్వింది రాజేశ్వరి.

శంకరం మరో సిగరెట్టు వెలిగించాడు.

"ఈ రాధాకృష్ణుల దంతపుబొమ్మ ఎంత బాగుంది రాజీ. ఎక్కడ ఖరీదు చేశావు" అన్నాడు.

"నా పుట్టినరోజుకి ఆయన బహుమతిగా యిచ్చారు."

"ప్రతీ పుట్టిన రోజుకి మీ ఆయన ప్రెజెంట్ యిస్తాడా?"

"ఆఁ... ఏం మరచిపోయినా నా పుట్టినరోజూ, పెళ్ళిరోజూ ఆయన మరచిపోరు. ఇప్పుడు నేను కట్టిన చీర ఒక పుట్టినరోజు బహుమతే."

శంకరం కిటికీలోంచి వెన్నెలా పరచుకున్న పట్టణాన్ని చూస్తున్నాడు.

"ఏఁవిటి చూస్తున్నావు శంకరం?" అంది రాజేశ్వరి.

"ఇక్కణ్నుంచి వ్యూ బాగుంది" అన్నాడు శంకరం. అతని గొంతుల్లో జీర వుంది.

రాజేశ్వరి శంకరాన్ని మరో గదిలోకి తీసుకు వెళ్ళింది. గదిలో చిన్న టేబిలూ, చిన్న చిన్న కుర్చీలూ, చిన్న రైలుబండీ, మోటారు కారూ రకరకాల ఆటవస్తువులూ – ముచ్చటగా వుంది. ఆరేళ్ళ కుర్రవాడు కాలు మీద కాలు వేసుకు పడుకున్నాడు. ఆయా మంచం వారనే కూర్చొని కథలు చెబుతోంది.

"వీడే మా అబ్బాయి. సుందరరావు. తాతగారిపేరు" అంది రాజేశ్వరి. సుందరరావు లేచి కూర్చుని "ఈయనెవరమ్మా. డాడీవచ్చారేమో అనుకున్నాను. డాడీ ఎప్పుడొస్తాడమ్మా" అన్నాడు ముద్దుగా.

రాజేశ్వరి వాణ్ణి ముద్దుపెట్టుకొని "వచ్చేస్తారు బాబూ. ఇంకా పడుకోలేదేం – నిద్రరావడం లేదా" అంది.

"నువ్వు రావాలమ్మా. నువ్వొచ్చి కథ చెబితేకాని నిద్ర పోనమ్మా" అన్నాడు సుందరరావు బుంగమూతి పెట్టి.

"అలాగే సుందర్. బువ్వతినివచ్చి నీకు కథ చెపుతాను. ఏం?"

తల వూపాడు సుందరరావు.

"ఎవరి పోలిక రాజీ. మీ అబ్బాయిలో నీ పోలికలు కనిపించవేం" అన్నాడు శంకరం.

"ఆయన పోలికే – ఆ నుదురూ ఆ పెదాలూ ..." అంది రాజేశ్వరి గదిలోంచి వస్తూ.

రాజేశ్వరి శంకరాన్ని పడకగదిలోకి తీసుకు వెళ్ళింది. లేత నీలం రంగు గోడలూ, రెండు పెద్ద స్టీల్ ఆల్మైరాలూ, తెరచివున్న వాటిలోంచి కనపడే ఖరీదైన చీరలూ, పాంట్లూ, ముఖమల్ దుప్పటీ పరచిన మంచాలూ, మొజెయిక్ ఫ్లోరింగూ, గోడలలో అమర్చబడిన విద్యుద్దీపాల మెత్తని వెలుతురూ, నిలువుటద్దాలూ – లవెండరువాసనా. విశాలంగా ఉన్న ఆగది ఎంతో మనోహరంగా వుంది. దగ్గరగావున్న ఆ మంచాలమీద నారాయణరావూ రాజేశ్వరీ దగ్గరగా కౌగలించుకుని పడుకున్నట్టు కనపడ్డారు శంకరానికి. అతనికి గొంతులో దెక్కు పట్టినట్టయింది.

"ఎలావుంది శంకరం" అంది రాజేశ్వరి.

"వండ్రఫుల్" అన్నాడు శంకరం తేరుకొని. రాజేశ్వరి నవ్వింది. ఆ నవ్వులో ఏదో తృప్తి, గర్వమూ ధ్వనించాయి.

ఇరువురూ టేబిలుమీద ఎదురెదురుగా కూర్చుని భోజనం చేస్తున్నారు. శంకరం పరధ్యానంగా తింటున్నాడు.

"ఏం శంకరం. అదోలావున్నావు" అంది రాజేశ్వరి.

"ఎలా వున్నాను" అన్నాడు నవ్వుతూ శంకరం.

---

* "బిచ్చం పెట్టండమ్మా ..." అని అరుస్తున్నాడు ముష్టికుర్రాడు. అందమైన అమ్మాయి తలుపులుతెరచి "వెళ్ళు వెళ్ళు ..." అన్నది. ముష్టివాడు అటూ ఇటూచూసి;

"ప్రేమభిక్షేనా సరే ..." అన్నాడు నెమ్మదిగా.

* చాలాకాలానికి ఇద్దరు పెద్దమనుషులు కలుసుకున్నారు. ఒకాయన గలగలా నవ్వి: "అన్నట్టు మీ పెద్దాడు ఇప్పుడేం చేస్తున్నాడు?" అని అడిగాడు.

"ఇప్పుడే భోంచేసి అలా రోడ్డుమీదకెళ్ళాడు... ..."

'గ్రూమీగా.'

'నిన్నూ నీ యింటినీ చూడడం ఒక అనుభవం సుమా. అవును కాని రాజీ ...' సందేహం ధ్వనించింది అతని గొంతులో.

'ఏం'. కుతూహలంగా చూసింది రాజేశ్వరి.

'నన్ను పిలవడంలో నువ్వు తొందరపడి ...'

'నేను తొందరపడి నిర్ణయానికి రాననీ, వచ్చాక ఆ నిర్ణయం మారదనీ తెలుసుగా శంకరం.'

శంకరం నవ్వేశాడు. ఆమె తన క్లబ్బుని గురించీ, అతను తన మిలిటరీ అనుభవాలూ చెప్పుకుంటూ భోజనం పూర్తి చేశారు. భోజనానంతరం రాజేశ్వరి శంకరాన్ని డ్రాయింగ్ రూమ్‌లో కూర్చోపెట్టి

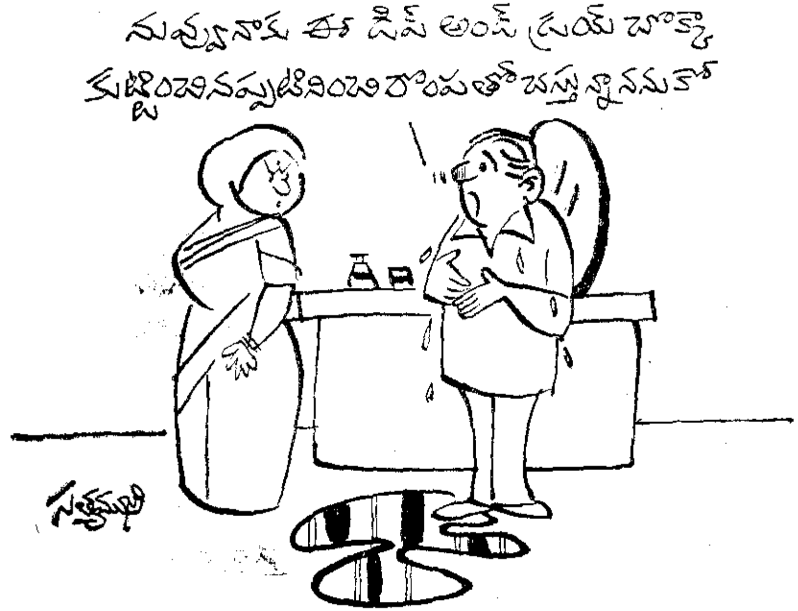

యిన్ని పత్రికలు అతని ముందు వుంచి "బాబుని పడుకోబెట్టివస్తాను. నౌకర్లనీ పంపేవేస్తాను. ఈ పత్రికలు చూస్తూవుండు. ఇంతవరకూ గృహిణి అయిన రాజేశ్వరిని చూసి విసుగెత్తింది కదూ." అని ఆగి సిగ్గుతో ఓర్గగా చూసి "ఈసారి నీ రాజేశ్వరిగా వస్తాను" అని వెళ్ళిపోయింది శంకరం మందహాసం చేశాడు.

ఒక గంట అనంతరం తెల్లని చీరతో సిగ్గూ కోరికా కలవరపడే కళ్ళతో అప్సరసలా మెట్లు దిగి వచ్చింది రాజేశ్వరి. కాని డ్రాయింగ్ రూంలో శంకరం లేడు. వరండాలోకి వెళ్ళి చూసింది. అక్కడా లేడు. గేటు కాపలావాడు తనవైపే రావడం చూసింది. "దొరగారు వెళ్ళిపోయానని చెప్పమన్నారు. ఈ కవరు మీ కిమ్మన్నారు" అని లేత నీలం రంగు కవరు ఆశ్చర్యంతో తెల్లబోయిన రాజేశ్వరికిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ కవరు తనదే. డ్రాయింగ్ రూమ్ బల్లమీద తన కవర్లూ రైటింగ్ ప్యాడూ ఉన్నాయి.

సంభ్రమంతో ఆశ్చర్యంతో కోపంతో ఆత్రుతగా కవరువిప్పి యిలా చదివింది రాజేశ్వరి.

"రాజీ, నన్ను క్షమించు. నేను వెళ్ళిపోతున్నాను. నేను నిన్నుకోరిన కోరిక ఎంత అసమంజసమో, అవివేకమో తెలుసుకున్నాను. నామీద జాలివల్లే నువ్వు అంగీకరించావు. అయినా నేను చూసి చూసి ఒక పవిత్ర దేవాలయాన్నీ, లోని దేవతనీ అపవిత్రం చేయలేను. పదేళ్ళక్రితం రాజేశ్వరివి కాదు నువ్వు. నువ్వూ, నీభర్తా నీకొడుకూ నీయిల్లూ-ఇవన్నీ పెనవేసుకు పోయిన స్త్రీ మూర్తివి. నీ అణువణువూ నీ భర్తకి అంకితమయింది. మీ యిద్దర్నీ విడదీసి చూడడం తెలివి తక్కువ. నిన్ను విడిగా ప్రత్యేకంగా నేను పొందడానికి నీ దగ్గర ఏమీ మిగిలేది లేదు రాజీ. నిర్మలమైన ఒక సరస్సుని కెలికివేసేటంతటి కుసంస్కారినికాదు నేను. దాంపత్య జీవితం ఇంతగా ఒక వ్యక్తిని మారుస్తుందనీ, ఉదాత్తం చేస్తుందనీ నేనెన్నడూ ఊహించలేను. ఈచర్య జరిగివుంటే ఎంతో మానసిక సంక్షోభానికి కారణమై వుండేది. నిన్ను మరచి పోయేందుకు ప్రయత్నిస్తాను. నీ కోరిక ప్రకారం పెళ్ళి చేసుకుని సతీమణితోనే నీకు మళ్ళీ కనిపిస్తాను — శంకరం."

***

కిశోర ప్రాయం

విజయలక్ష్మి రామకృష్ణన్
(ఉన్నవ విజయలక్ష్మి)

జనవరి ఒకటో తేదీ. ఆ సాయంత్రమంతా వాళ్ళ మామయ్యకు వచ్చిన గ్రీటింగు కార్డులు చూడ్డంతోటే సరిపోయింది అనంతలక్ష్మికి. పెందలాడే భోంచేసి చదువుకోడానికి కూర్చుంది తన గదిలో. పరీక్షలింకా మూణ్ణెల్లు లేవు. న్యూ ఇయర్ అటు యిటు కాకుండా చలికాలం మధ్యలో రావడం, సంవత్సరాది పండగ మార్చిలోనో, ఏప్రియల్లోనో పరీక్షల మధ్య రావడం అసహజంగా అనిపిస్తాయి అనంతకు. "జులై ఫస్టుకు కాలేజీలన్ని తెరిచి ఆ రోజునుంచి సంవత్సరం మొదలెడితే, అప్పుడు నిజంగా న్యూ ఇయర్ ఫీలింగు వస్తుంది" అనుకుందామె.

ఆఏడాది మరీచలి. రజాయి కప్పుకుని వెచ్చగా పడుకుని నవలలో నాటకాలో చదువుకోడానికి లేకుండా, ప్రాణాలు తియ్యడానికి ఈపరీక్ష లొకటి! చదువు మనసుకు పట్టకుండా వుంది అనంతకు. ఆవులిస్తూ గదిబైటకు వచ్చింది. నారాయణరావు గదిలోంచి గురకచప్పుడు వినవస్తోంది. అనంత నవ్వుకుంటూ "మామయ్య నిద్ర పోయారంటే చుట్టు ప్రక్కల ఎవరికీ నిద్ర పట్టదు" అనుకుంది. వాసుదేవరావు గదిలో